

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Potek včerajšnjih shodov.

V Žalcu se je vršil včeraj shod „Narodne stranke nad vse krasno; bilo je veliko nad 300 mož; vsi niso niti imeli v dvorani prostora. Predsedoval je g. župan Širca. Govorila sta gg. dr. Kalan o reformi volilnega reda, Roblek o naših zahtevah napram deželi in sodnim oblastim. Govorili so še gg. nadučitelj Brinar, Franc Pikl, Jošt iz Gotovelj posebno krasno o potrebi slovenskih sodnikov, Cajner o kmečki slogi. Izrekla se je z velikanskim navdušenjem zaupnica poslancu Robleku in vodstvu „Narodne stranke“. Glede naših sodnih zahtev se je odposlala brzojavka justičnemu ministerstvu. — Shod je pokazal, da stoji Savinska dolina pod narodnim praporom „Narodne stranke“.

Shoda v Šent Jurju se je udeležilo lepo število somišljenikov, nad 100 mož, navzlic mrzlični protagitaciji kaplana Žganka. Predsedoval je g. učitelj Čulek. Govoril je ob velikem odobravanju g. dr. V. Kukovec k točkam dnevnega reda. Govorila sta še gg. Jesenek iz Dramelj in Podgoršek, kateri je želel, da bi prišlo več cest na Sp. Štajerju v I. razred. Sprejeta se je tudi tozadevna resolucija. Shod se je v vsakem oziru lepo in dostojno zvršil.

V Vuhredu je bil shod prav prav lep. Udeležili so se ga sami odlični in vplivni možje iz okraja. Govor dr. Karlovška in resolucije z navdušenjem in soglasno sprejete.

V Trbovljah so imeli na shodu večino socijalni demokratje. Izvajanja govornikov so žela mnogo priznanja, resolucije so bile sprejete razun one o kmetijskih zadevah.

V Slovenjgradcu se je vršil včeraj malodane najkrasnejši shod med vsemi drugimi. Ljudstva se je ogromno nabralo, gotovo nad 500. Predsedovala sta gg. Iv. Verdnic in Kac, zapisnikar je bil g. J. Vrečko. Govorila sta gg. drž. poslanec Ježovnik in dr. Stiker o dnevnem redu ter g. Ivan Verdnic. Izrekla se je z velikim navdušenjem zaupnica drž. poslancu Ježovniku. Nasprotna stranka je priredila v okolici vse polno veselice — pa ni nič pomagalo. Shoda so se deloma udeležili pristaši „Kmečke zveze“ in se popolnoma strinjali z govori in resolucijami. Ljudstvo samo je bolj narodno ko gotovi voditelji „Km. zv.“

Shod v Št. Petru pod Sv. gorami se ni mogel vršiti, ker ga je okr. glavarstvo vsled neke nalezljive bolezni, ki je tam razširjena med otroci, prepovedalo.

V Župelevcu se je udeležilo shoda nad 200 mož. Predsedoval je g. Zevnik, govorila sta gg. dr. A. Božič in nadučitelj Pečnik še posebej o kmetijskih zahtevah. O zadnjih volitvah v

brežiški okr. zastop je govoril gospod Zevnik. (**Pribijemo tukaj, da so klerikalci pri volitvi kmečkih občin v brežiški okrajni zastop razbili kompromis.**) Resolucije so se navdušeno sprejele.

V Bučevcih na Murskem polju je bil shod zelo dobro obiskan. Udeležilo se ga je do 300 ljudi, med njimi nad polovico pristašev „Kmečke zveze“. Pri volitvi predsedstva je prišlo do razpora: pristaši „Narodne stranke“ so hoteli imeti domačega g. župana Žitka, od pristašev „Kmečke zveze“ pa se je predlagalo predsednikom gospoda Šantla iz Iljaševca. Ker je bilo pristašem „Narodne stranke“ do tega, da se shod glede tako važne zadeve dostojno in mirno vrši, so se s pristaši „Km. zv.“ pobotali, tako da so odobrili predsedstvo g. Šantla pod pogojem, da se pusti vsakomur slobodna beseda. Nato je dobil prvi besedo g. Janko Lešničar, ki je v blizu poldrugournem govoru utemeljeval slovenske zahteve glede volilne preosnove v deželnem zboru in slovenske zahteve od dežele. Govornika se ni od pristašev „Kmečke zveze“ popolnoma nič motilo, da odbravali so glasno izvajanja govornikova. Nekaj zanimivih podrobnosti bomo poročali prihodnjič. Govorili so še gg. Šnajder, dr. Kreft, Kardinar in kaplan Golob. Shod se je po 3urnem zborovanju zaključil in pomenja v moralnem oziru veliko pridobitev „Narodne stranke“ v okolici.

Shoda v Šmarju pri Jelšah so se udeležili naprednjaki in pristaši Kmečke zveze. Bilo je 150—200 ljudi. Predsedoval župan Ferlinc; v predsedstvo se je sprejelo tudi pristaša Km. zv. g. Copfa. Govoril je obširno g. dr. Gv. Sernec iz Celja o reformi deželnozb. volilnega reda in o naših zahtevah napram deželi in deželnemu odboru; g. Smertnik iz Celja se je ukvarjal s krivicami, katere trpimo vsled nasilnega in ponemčevalnega nastopa vlade pri uradniških imenovanjih. G. J. Vrečko iz Ponikve je povdarjal, da moramo biti v nar. zadevah edini. Resolucije so se enoglasno sprejele razun one o ljudskem šolstvu; tam je prodrla resolucija, ki zahteva poldnevni poduk, tudi ob četrtkih, nadalje okrajšanje počitnic na en mesec. Sklenila se je še posebej resolucija proti zidanju nove šole v Šmarju.

Pri Sv. Marjeti pod Ptujem je bilo na shodu 100 ljudi, samih mož. Predsedoval je veleposestnik g. Leplin, zapisnikar g. učitelj Lešnik iz Zavrča. Govoril je g. Spindler iz Celja. Resolucije so se enoglasno sprejele, tudi resolucija o rešitvi vseučiliškega vprašanja.

V Središču se je vršil krasen shod; udeležba zelo povoljna, nad 200 mož. Predsedoval je g. župan Šinko. O volilni reformi je govoril g. urednik

Spindler, o zahtevah do dežele v gosp. oziru je govoril g. Šinko, g. Klemenčič je govoril o postopanju nemške zveze gasilnih društev proti slovenskim. Resolucije so se enoglasno sprejele, tudi resolucija, da se reši objednem z italijanskim tudi slov. vseučiliško vprašanje.

Nimamo še poročila o shodu pri Sv. Križu nad Mariborom. Vendar pa lahko ponosno rečemo, da se je 23. februar častno završil kakor za spodnještajerski slov. narod tako za mlado napredno stranko, ki je včeraj zopet pokazala, da stoji odločno na braniku za narodne in gospodarske koristi slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem. Sijajna včerajšnja manifestacija ne ostane brez vpliva na vladu in Nemce, ne ostane pa tudi brez političnega vpliva v naši ožji domačiji. Imeli smo včeraj dan plodonosnega političnega dela.

Resolucije, sprejete na včerajšnjih javnih shodih „Narodne stranke“.

1. O deželnozborski volilni reformi.

Narodna stranka smatra splošno in enako volilno pravico kot edino pravo načelo, po katerem se sedanji volilni red za Štajersko spremeni dejanskim razmeram primerno ter bode zastopala to zahtevo v svojem javnem delovanju. Ker pa v tem trenutku ni pričakovati, da bi načelo jednake volilne pravice v deželnem zboru prodrlo, označimo one najskejnejše meje naših zahtev, v katerih morejo štajerski Slovenci privoliti izpremembo deželnega volilnega reda po načelih zastopstva interesnih skupin.

Zahtevamo, da se reforma na vsak način izvrši le na podlagi neposredne volitve in načela, da zastopa vsak volilni okraj le eden poslanec. Zato se naj odvzame članstvo deželnega zbora virilistom, ki niso od nikogar izvoljeni, in zastopnikom obrtnih zbornic, katerih ta interesna skupina ne voli neposredno. Za število teh poslanskih mest naj se pa pomnoži zastopstvo mest in trgov in kmečkih občin.

Najodločnejše zahtevamo, da se volilna pravica v velikem posestvu v prihodnje ne omeji samo na velike posestnike, ki so v deželne deske vpisani, ampak naj se kot pogoj volilne pravice v veleposestvu določi podobno kakor v okrajnih zastopih najmanj 120 K direktnega zemljiškega davka, pa na vsak način brez prišteta davka od mestnih poslopij. Ako ostane število veleposestniških mandatov dosedanjemu enako, naj se na Spodnjem Štajerskem ustvarijo najmanj 4 geografična volilna okrožja za veleposestvo. Zoper majoriziranje Spodnje Štajerske vsled do- ločitve, da vsi veleposestniki iz cele

dežele izvršujejo volilno pravico le v eni volilni skupini, najodločnejše prote- stiramo.

Zahtevamo nadalje, da se v prihodnje onemogoči majoriziranje sloven- skih ali vsaj po večini prebivalstva slovenskih trgov od strani ponemčenih mest in trgov in zahtevamo, da se slo- venskim trgov zagotovita najmanj dva mandata.

V kmečkih občinah naj se strogo izvede načelo, da odpade eden kmečki poslanec na Spodnjem Štajerskem na enako število kmečkega prebivalstva kakor na Srednjem in Gornjem Šta- jerskem.

Volilni okraji, zlasti dosedANJI pre- obsežni celjski volilni okraj, naj se razdelijo in sprejmejo v eden volilni okraj oni sodni okraji, ki jih veže enakost gospodarskih interesov.

V splošni kuriji naj se volilcem ne krati njih pravice s tem, da volijo v ti skupini še enkrat oni volilci, ki so opravičeni voliti tudi v drugih skupinah.

V deželnem odboru se naj Slo- vencem zagotovita po zakonu 2 mesti.

2. O kmetijskih zahtevah.

V očigled zanemarjanja kmetijstva slovenske Spodnje Štajerske od strani štajerskega deželnega zbora in odbora zahteva narodna stranka z vso odloč- nostjo:

1. Da se ustvari za deželo Šta- jersko posebni deželni kulturni svet, razdeljen po narodnostih slovenskega in nemškega z enako samostojnostjo in enakim delokrogom kakor na Češkem.

Začasno, dokler se štajerskega de- želnega kulturnega sveta ne ustanovi, pa zahtevamo, da vplivata deželni od- bor in c. kr. vlada pri c. kr. štajerski kmetijski družbi, katero tudi s sloven- skim denarjem podpirata, da dobijo Slovenci v tej družbi primerno zastop- stvo, katero se njim sedaj iz narod- nostne nestrpnosti odreka, ter da skrbi družba za slovensko kmetijstvo pri- merno v isti meri, kakor za nemško.

2. Mi zahtevamo, da se z deželnim denarjem izdatnejše podpira poljedel- stvo, živinoreja, sadjereja in vinograd- ništvo na Spodnjem Štajerskem, po- sebno pa zahtevamo, da se nastavijo slovenski deželni kulturni uradniki in sicer tudi slovenski inženirji za regu- lacijo potokov, za izsuševanje itd., ter da se regulacijo potokov na Spodnjem Štajerskem od strani deželnega odbora z ono vnemo in razmerno v isti meri pospešuje in podpira, kakor se to godi na Gornjem in Srednjem Štajerskem.

3. Tudi zahtevamo, da se ustano- vitev kmetijske šole v Št. Jurju ob Južni železnici pospeši, ter da se na sadjerejski in vinorejski šoli v Mari- boru upelje slovenski kot učni jezik; izražamo tudi opravičeno željo, da bo

deželni odbor naše stremljenje po ustanovitvi kmetijskih zimskih in nadaljevalnih šol gmotno izdatno podpiral.

3. O podpiranju obrtništva.

Slovenski narod na Spodnjem Štajerskem zahteva za svoje obrtništvo od dežele ono podporo posebno iz obrtno-pospeševalnega zaklada, kakoršna se daje nemškemu obrtniku; zahteva dalje, da se ustanovi za slovenske štajerske obrtnike slovenske obrtniške inštruktorje, katerih naloga bo, naše obrtništvo v slovenskem, vsakemu spodnještajerskemu obrtniku razumljivem jeziku o napredku v posameznih obrtniških strokah poučiti ter končno zahteva, da se obrtno združenstvo po poklicanih organih deželnega odbora, posebno po slovenskih obrtniških inštruktorjih oživi, od dežele pa gmotno podpira.

4. O zahtevah glede na šolstvo.

Narodna stranka smatra ljudsko izobrazbo za glavni predpogoj narodne osamosvojitve. Zaradi tega protestira proti vsakemu okrajšanju šolskoobvezne dobe in poslabšanju ljudskega šolstva z uvedbo poldnevnega pouka. Iz vzgojevalnih in zdravstvenih razlogov pa se izreka za uvedbo nerazdeljenega pouka v ljudskih šolah.

Uvažajoč, da je vsestranski razvoj šolstva, kakor je vsakemu narodu potreben, mogoč samo tedaj, ako o njem odloča narod sam, zahteva narodna stranka za štajerske Slovence popolno avtonomijo na šolskem polju, za sedaj takojšnjo delitev deželnega šolskega sveta v slovenski in nemški odsek, oziroma ustanovitev posebnega oddelka za slovensko šolstvo pri deželnem šolskem svetu za Štajersko.

Narodna stranka zahteva od dežele dosledno izvršitev narodne ravnopravnosti na šolskem polju s tem, da se ustanovi razmerno število meščanskih in strokovnih šol na Slov. Štajerskem in da se ustanove manjšinske ljudske šole za Slovence ob jezikovni meji in sploh povsodi, kjer tvorijo Slovenci v nemških krajih kompaktno manjšino.

5. O uradniških imenovanjih na Spodnjem Štajerskem.

Spodnještajerski Slovenci slovesno protestirajo zoper sistematično germanizacijo sodnij in drugih javnih uradov na Spodnjem Štajerskem, katera je z zadnjimi imenovanji sodnikov v Laškem trgu, v Šoštanju in Konjicah dosegla vrhunec.

Mi zahtevamo za okraje z ogromnimi slovenskimi večinami, kakor so izključno vsi sodni okraji na Spodnjem Štajerskem, ne sicer politikujočih, na vsak način pa odločno slovensko narodne sodnike in druge uradnike, kakor jih zahtevajo in imajo vsi drugi avstrijski narodi.

Spodnještajerski Slovenci protestirajo zoper nečuvstvo preiganje in zapostavljanje slovenskih uradnikov za nemškimi iz političnih razlogov. Protestiramo zoper nastavljanje ogromni večini prebivalstva po mišljenju in čuvstvovanju odločno nasprotnih nemških uradnikov, ki so povrh le v neznatni meri večji občevalnega jezika večine prebivalstva in vsled tega svoje uradne dolžnosti neizogibno sramotno zanemarjajo in sploh niso sposobni biti dobri sodniki na odkazanih mestih.

Spodnještajerski Slovenci zahtevajo od svojih državnih poslancev, da z vsemi sredstvi izposlujejo našim z zadnjimi sodnimi imenovanji kruto prikrasanim pravicam popolno zadoščenje.

Politični pregled.

Domače dežele.

V kmetijskih občinah na Tirolskem so bili izvoljeni v vseh nemških volilnih okrajih krščanski socialci, v italijanskih volilnih okrajih pa 6 italijanskih konservativcev, 6 krščanskih socialcev, potemtakem bodo nemške in italijanske kmetijske občine zastopali v prihodnjem deželnem zboru klerikalci. — Na Kranjskem je zmagala dne 21. t. m. S. L. S. v vseh kmetijskih občinah. Na Češkem je bilo izvoljenih 20. t. m. v kmetijskih občinah 33 čeških agrarcev, 1 samostojen agrarec (župnik Blahovec), 1 Mladoček (dr. Herold) in 1 klerikalec (Adam); ožja volitev bode v 13 čeških okrajih, od teh pripade po razmerju glasov soditi pri ožjih volitvah 11 mandatov agrarcem, 1 Mladočhom (dr. Kramář) in 1 narodnim socialcem. Število socijalnodemokratskih glasov je v čeških občinah zelo naraslo. V nemških kmetijskih občinah na Češkem je bilo izvoljenih 12 nemških agrarcev, 2 nemška naprednjaka, 2 Schönererjanci, 2 pristaša nemške ljudske stranke, 1 samostojni nacionalc, 1 svobodni nemški agrarec, ožja volitev je potrebna v 4 nemških kmetijskih volilnih okrajih.

Češke stranke so se pogodile v tem smislu, da bodo pri ožjih volitvah volile složno proti klerikalcem.

V proračunskem odseku se je razpravljalo o postavki „državni zbor“. To priliko so porabili zastopniki vseh nemških strank, da so zagnali velik krik proti zapisovanju nenemških govorov. Poslanec Malik je celo zahteval, naj se določi nemščina kot službeni parlamentarni jezik. Referent Schlegel je podpiral te nemško šovinistične zahteve s tem, da je stalo tiskanje zapisnika, dokler se še niso zapisovali slovenski govori samo 71.000 K, lansko leto so pa narasli ti stroški na 301.000 K. Kakor bi bilo tej gospodi, ki sicer radodarno razmeče milijone za čisto nepotrebne stvari in celo za poslanske dijete čez parlamentarne počitnice, v resnici kaj na troških ležeče. Sicer pa se je razpravljalo tudi o zvišanju poslanskih dijet. Poljak Kozłowski je o tem prav primerno pripomnil, da bi bil to velik politični pogrešek, ako bi poslanci, kateri ne morejo spolniti svojim volilcem toliko opravičenih zahtev, skrbeli za povišanje svojih poslanskih dijet. — Posl. Klofač je zahteval naj se Reichsrats-correspondenz razširi v tem smislu, da bode prinašala tudi nenemške govore in interpelacije in naj se v ta namen nastavi tudi primerno število čeških urednikov. Postavka o „državnem zboru“ je bila končno nespremenjena sprejeta.

V delegacijah je spregovoril 21. t. m. vojni minister. Odgovoril je več ali manj na vse važnejše govore raznih delegatov. Glede udeležbe kmetijskih producentov na oskrbovanju vojske je dejal, da je stopilo vojno ministerstvo v dogovor s poljedelskim ministerstvom z namenom, da bi se to vprašanje rešilo v tem smislu, kakor zahtevajo agrarne stranke. Glede narodnih koncesij Madžarom je dejal minister Schönaich, da se avstrijskemu parlamentu ni bati, da bi bil s kakimi podobnimi naredbami iznenaden. Dokler bo on minister, se ne bode nič zgodilo, kar bi vničilo, pravim „vničilo“ in ne „oškodovalo“, da se izognem vsakemu nesporazumljenju brambno sposobnost in jednotnost armade in mornarice.

V ogrskem parlamentu je izjavil ministerski predsednik dr. Wekerle, da

v imenu vlade vmika predloge o premeni parlamentarnega poslovnika. Poslanec Bozoky je na to proglasil, da sprejema vladne predloge za svoje ter zahteva, da se o njih nadalje razpravlja. Predsednik Justh je pa odločil, da je to nepripustno. Po dolgi debati je bilo to stališče sprejeto. — Kakor se vidi torej vlada ni mogla doseči zaželenih reforme parlamentarnega poslovnika, po kateri bi bila lahko vdršila hrvatsko in sploh vsako obstrukcijo.

Banovanje barona Raucha se bliža neslavnemu koncu. Rauch in njegova desna roka, ali morda celo njegova glava Crnković si prizadevata se vzdržati na površju toda kako? Vse, kar njihovi modri glavici premoreti, so najbolj sprostite in najbolj surove nezakonitosti in policijske šikane. Nekateri Rauchovi župani in veliki župani izdajajo tajne okrožnice, v katerih poučujejo svoje uradnike, da n. pr. pristaši kmetijske napredne stranke ne uživajo obrambe zakonov in da je smejo zapreti, kjer koli se pokažejo. Drugi zopet pošiljajo svoje vohune v vse družbe in društva in ovajajo uradnike, katere potem vlada za kazni prestavlja, pošilja v pokoj itd. V Zagrebu je pozval policijski ravnatelj odgovorne urednike opozicijskih listov k sebi ter jim zagrozil, da prepove prodajo posameznih števil, ako bodo še tako pisali. S kratka baron Rauch bi ne mogel uspešnejše agitirati za zmago srbsko-hrvatske koalicije pri bodočih volitvah, katere bodo napravile tej kratki banski slavi konec.

Dopisi.

Iz Brežic. Poročal sem Vam zadnjič, da priredi „Brežiški Sokol“ na pustno nedeljo veliko maškarado, in da je obljubil pri tej maškaradi sodelovanje slavni Amerikanec Buffalo Bill. Obljubil sem Vam tudi poročati, če bom izvedel kaj izza kulis veselice nega odbora. Skušal sem podkupiti ude in njim ponujal ogromne vsote, da bi mi kaj o njihovi tajnosti izdali. Vse zaman. Molčijo kakor grob. Izdali so se pa sami. Kajti njihove priprave niso mogle ostati prikriti. Včeraj se je pripeljalo sedemnajst velikih vozov, napolnjenih z vsakovrstno zverino. Spremljali so jih zastopniki vseh divjih in kulturnih narodov severne in južne Amerike.

Velikanski hlevi Narodnega doma so prenapolnjeni te zverinjadi, krasne sobe zavzeli so ti narodi tako, da domačin ne najde tam več prenočišča. Vse to se bo videlo na pustno nedeljo združeno v veliki dvorani „Narodnega doma“, kjer se postavljajo šotori, tabori, kinematografi, vsakemu stanovanju centralna kuhinja, vinski avtomati, centralne prodajalne, vodovodi, telefoni, električne razsvetljave, cestne železnice, uspenjače in zrakoplovi, umetna drsališča javne kopelji, športne naprave vseh vrst i. t. d., i. t. d. Glavno pa je, da Vam poročam, in v to sem pooblaščen, da so se cene za vstopnino znatno znižale, tako da plača nemaskirana oseba (ki dobi pri blagajni zastoj lepo čepico) 1 K 50 v, obitelj (tri osebe) 3 K in maske 1 K, povrh tega pa pravijo, da se še dajo „zglihati“. („Glihal“ pa gotovo ne bo noben, ker se mora veliki deficit od sokolskega plesa pokriti.)

V zadnjem času smo slišali, da hočejo tem tujim narodom prihiteti v pomoč tudi domači narodi v svojih nošnjah.

Vse te priprave kažejo, da če biti na pustno nedeljo v Brežicah „vrenje“ kakoršnega „Narodni dom“ ni videl.

Kdor ne verjame, pa naj pride gledat.

— Iz Zagorja ob Savi.

Sedaj na Kranjskem šopireči se politični sistem, ki stremi pod pretvezo vere po svetnopolitiškem in zemeljsko-materijalnem gospodstvu, ki zlorabi vero v to, da bi povečal moč duhovnikov ali skratka: klerikalizem začne vendar polagoma pokati. V našem kraju se je to pokazalo pretečeni petek ob deželnozborskih volitvah. V litijskem okraju so postavili kmetje sami svoje kandidate; jeli so torej rušiti železno disciplino in se upirati ljubljanskim klerikalnim mogotcem. Mnogo s tem poskusom sedaj sicer niso dosegli, vendar kaže to, da je klerikalizem že dospel do svojega vrhunca in da začenja giniti mrtvica, ki tlačí ubogi narod. Šusteršičev komando pričinja mrzeti ljudem. S posmehom so se volilci obračali v stran, kadar je kdo omenil Lampeta in njegovo kompanijo. Da bi dali duška svoji nevolji do Lampeta, volili so nekateri njegovega tekmeča, največjega filozofa na Kranjskem, človeka nadnatorne modrosti in rahločutnega srca, zlasti kadar nabije kakega dečka do krvi. Ta fenomenalna prikazen na našem političnem nebu je tudi velik specialist v romantiki, ker celo pri bledi luni jaha svojega vranca k dekletom pod okno po zgledu zaljubljenih vitezov v srednjem veku. Pa ne da bi kdo mislil na čemšeniškega kaplana! Temu ženijalnemu gospodu so torej naklonili kmetje svoje glasove. Kak obraz bo delal Lampe, kateremu so volilci skazali tak globok respekt! Oj so vam to poredni ljudje!

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Stavkajo delavci Fürthove papirnice v Ciršaku v Slovenskih goricah.**

— **Zadušila se je 17 letna deklica Tereza Hleb iz Gorice pri Pragarskem.** V pondeljek je peljal Peskov hlapec iz Gorice voz nastelje iz Stražgonje proti domu. Hlapec Krivec in delavec Pesek sta šla spredaj, delavka Hleb pa zraven voza. Vsled slabe ceste se je voz prevrnil; deklet je velika teža potisnila v jarek poleg ceste, v katerem se je zadušila.

— **Od Novocerke pri Vojniku.** V smislu § 19 tiskovnega zakona zahtevam v zakonitem roku in obliki natančni sledeči popravek Vašega dopisa „Novacerkev pri Vojniku“ v „Domo-vini“ št. 20 z dne 19. febr. 1908:

Prvič, ni res, da je bila M. Škoflek za babico pri rajni Tereziji Šander, bila je le Helena Senič, ta pa ji ni dala nobenega zdravila, imela jih je res pa od zdravnika.

Drugič, ni res, da bi jaz z babico dogovorjen hotel ženi s kakimi zdravili škodovati; res pa je, da jaz sem babico naprosil nji v pomoč in do tistega dne nisem nobene prosil ne vedel katera bo pri nji.

Tretjič, ni res, da bi jaz vedel za njeno smrt v tej bolezni, ker sem jaz skrbel največ le za njeno zdravje in sem zato tudi po zdravniku poslal, bila je 2krat od njega preiskana, ker sem se bal za njo in nikdo ne more spričati da bi se bila sovražila.

Četrtnič, ni res da bi jaz pred njeno smrtjo bil njenim starišem pisal za voljo pogreba, res pa je, da sem pisal njenemu bratu Ig. Petré, naj prideta hitro z očetom k nji pogledat, ker je hudo bolana; ali bilo je moje sporočilo prepozno, zato pa sem bil primoran v drugič pisati da je umrla v nedeljo dne 2. febr. t. l. naj pridejo na pogreb v torek predpoldne dne 4. t. l. in tudi ni res, da bi jaz za pogreb bil pisal na

9. febr. in je to c. kr. sodnija že doglala da sem nedolžen.

Franč Šander.

Dostavek uredništva. Dne 21. t. m. je prišel gosp. Fr. Šander k nam v uredništvo ter nam osebno izročil ta popravek. Rekel je, da je vse to kar se govori izmišljeno in neresnično in samo zato poslano v svet, da bi se ga na časti oškodovalo. Mi smo g. F. Š. izrekli svoje odkritosrčno obžalovanje, da smo to notico prinesli, da ga pa s tem nikakor nismo hoteli žaliti ali mu na časti škodovati sodi lahko po tem, da smo notico sprejeli iz „Slovenca“ št. 37 od 14. t. m. Prinesli smo jo torej 5 dni kasneje, to priča, da smo ravnali v dobri veri, da „Slovenec“ poroča o resničnem dogodku, saj do danes še ni prinesel popravka. Svetovali smo g. F. Š. naj pošlje ta popravek tudi „Slovencu“, ki je notico prvi prinesel. Gospod F. Š. se nam je zahvalil na pojasnilu in imeli smo ta utis, da je s tem ustmenim pojasnilom in popravkom stvar v redu ter da smo se razšli popolnoma pomirjeni. Čudom smo se čudili, ko dobimo drugega dne hišno preiskavo. Gospod nas toži radi razžaljenja časti. O tem ni g. F. Š. pri svojem posetu v uredništvu niti črnil. Pravico tožiti sicer ima — toda kako moralno opravičenost ima ta tožba po vsem tem, kar smo tu povedali? O tem prepuščamo sodbo vsakemu pravično in trezno mislečemu človeku.

— **Kake nauke daje „Slovenec“ dr. Benkovič?** „Slovenec“ piše v št. 40 let. leta, da je „Nova Doba“ infamno osebno napadla dr. Šusteršiča in da je tako nesramna, da dvomi nad besedo dr. Šusteršiča na shodu zaupnikov S. L. S.; da ne obstoja nobena pogodba med „Slov. ljudsko stranko“ in Nemci. (Mimogrede omenjeno, priobčnje „Nova Doba“ v št. 15 za svojo trditev zelo tehtne dokaze, nadalje poroča „Sl. N.“ v četrtek, da bodo ribniški klerikalci glasovali za dr. Egerja, kandidata kočevskih Nemcev.) „Slovenec“ piše malo dalje v isti notici: „To je podlost dvomiti nad moškimi besedami.“

— V isti številki pa piše dr. Benkovič, da je na shodu Kmečke zveze v Celju zlasti „ožigosal izjavo dotičnega dež poslanca (dr. Jurtele), da opusti vsako akcijo v prid zopetne pridobitve ptujskega okrajnega zastopa, ako se ne ustavi akcija naše stranke zoper postopanje g. dr. Ploja nasproti sklepom sl. Kmečke zveze o osnovanju državnobzorskega kluba.“ Kakor smo v sredo omenili, je g. dr. Jurtela v št. 266 lanskega letnika „Tagespost“ izjavil, da to ni res. Dr. Benkovič tedaj navzlic lepemu nauku „Slovenčevemu“ dvomi nad moško besedo moža, kateri zasluži nedvomno zaupanje in vero. „Slovenec“ označuje enako postopanje „infamno“, „nesramno“ in „podlost“. To so krepki izrazi, kajne, gosp. dr. Benkovič?

— **Rop v cerkvi.** Zadnje sredo popoldne so neznani uzmoviči odprli v cerkvi pri Velikinedelji nabiralnik za milodare in odnesli denar.

— **Uboj.** V Pobrežu pri Ptujju je ubil 20letni Janez Klejnšek na „preži“ pri neki gostiji posestnika Forstneriča kateri se je še le pred letom dni vrnil in Amerike. Klejnšku je plačal nek fant liter vina, da Forstneriča nabije. Klejnšek je to storil tako temeljito, da mu je z lato prebil lobanjo in je nesrečnež v malo urah umrl.

— **Gornjegrajskega in vranškega okraja letošnja uradna učiteljska konferencija** se bode vršila dne 24. junija 1908 v dvorani hotela Avstrija v Mozirju. Poročal bode okrajni šolski nadzornik in obravnavale se bodo tri naloge in sicer: 1.) **Važnost šolskih izletov.** 2.) **Kako se naj**

oblikoslovje v ljudski šoli obravnava, da koristi kmetijstvu in obrtništvu? 3.) **Sestava vzornih razredobučnega časa** za eno- do šestrazredne ljudske šole v smislu § 17. izvršilne naredbe k def. šol. in učnem redu. — Obravnavam sledi poročilo o stanju in uporabi okrajnih učiteljskih knjižnic in nato volitve a.) stalnega konferenčnega odbora, b.) komisij za knjižnice, c.) odbora za šolske vrte v smislu § 13 odredbe c. kr. dež. šolskega sveta z dne 19. sept. 1907 št. 3⁴²⁹⁹/₁₀ 1907. Konečno se bodo obravnavali še eventualni predlogi ali želje članov.

— **Jubilejni koncert slovensko-štajerskega učiteljstva.** Zvedeli smo izza kulis, da hoče slovensko-štajersko učiteljstvo na letošnji velikonočni ponedeljek presenetiti naše občinstvo z velikim koncertom. Poizvedovali smo, kaj je na tej zadevi; kajti hočemo kot vestni poročevalci svoje občinstvo pravočasno obvestiti.

No, slišali smo, da se učiteljstvo že pridno pripravlja, da bo koncert kolikor toliko sijajen. Vso zadevo vodi „Zveza slovensko-štajerskih učiteljev in učiteljic“. Pri koncertu sodeluje učiteljstvo in sicer v mešanem zboru, moškem zboru, ženskem zboru in v solo nastopih. Tudi bode sviral na gosli s spremljevanjem klavirja priznan učiteljski virtuozi. Obljublja se tudi solo izborne igralka na klavir. Koncert se vrši v proslavo cesarjevega 60 letnega vladanja. Pravili so nam, da nastopi v mešanem zboru okoli 100 oseb, v moškem oziroma v ženskem zboru pa kakih 50 pevcev odnosno pevk. Koncert izvaja učiteljstvo samo. Vršil se bode v celjsk. Nar. domu.

Isteza dne bo imelo slovensko-štajersko učiteljstvo v Celju več zborovanj.

O pripravi za „Jubilejni koncert“ se bode poročalo.

— **Iz Rogoznice pri Ptujju** so poslali naborniki c. kr. okr. glavarstvu v Ptujju izjavo, da ne bodo sprejeli nemških nabornih listkov ter bodo iste kot nerazumljive vrnili. Slov. fantje, kjerkoli bi dobili enojezične (nemške) naborne listke, vrnite jih kot nerazumljive!

— **Volitve v brežiški okrajnem zastop** so se končale v sredo, 19. t. m. z volitvijo iz skupine kmečkih občin. Kakor smo že zadnjič poročali, ste sklenili „Nar. str.“ in „Km. zv.“ kompromis na ta način, da se voli v skupini veleposestva en pristaš Km. zv., drugi pa pristaši Nar. str., v skupini kmečkih občin pa en pristaš Nar. str., drugi pa pristaši Km. zv. Veleposestvo je res izvolilo klerikalca Gereca, kmečke občine pa niso izvolile pristaša Nar. str. po dogovoru 12. febr. g. M. Zevnika iz Pišec. V „Slov.“ se pripisuje krivda seveda naprednjakom, da so stavili prevelike zahteve, med temi zlasti odstranitev dr. Benkoviča. Ker se je kompromis razbil, ste volili v skup. kmečkih občin vsaka stranka za se; napredni kandidati so ostali z 12 proti 26 glasom v manjšini.

— **Proračun tobačne režije** znaša za leto 1908 243.957.800 K dohodkov, stroškov pa 92.766.400 K; prebitok znaša torej nad 151 milijonov kron. Tobaknih tovarn je v Avstriji 29. O tozadevni debati v proračunskem odseku smo že poročali.

— **Za občinske ubožce občine Sv. Tomaž nad Ormožem** je daroval poslanec dr. Ploj povodom imenovanja častnim občanom 50 K.

— **Poročilo „Slovenskega Gospodarja“** o občnem zboru „Km. zv.“ v Celju imenuje „Slovenec“, oziroma dr. Benkovič v „Slovencu“ netočno. No, ako že „Slov. Gosp.“ o občnem zboru lastne stranke ne poroča točno,

kaka so še le poročila o shodih in zborih nasprotno, „Narodne stranke“!

— **Poučna predavanja o rezi in cepljenju ameriškanskih trt** se bodo vršila v rogaškem in šmarskem okraju 25. febr. pri posestniku Janezu Pekliču v Dobrini, 27. februarja pri posestniku Alojziju Jenčiču v Škofiji, 29. februarja pri posestniku Jakobu Pogelšku pri Sv. Emi, 2. marca pri posestniku Jakobu Kocjanu pri Sv. Štefanu, 4. marca pri posestniku Iljašiču v Lembergu, povsod ob 10. uri dop. — Od 6. do 8. aprila se vrši tečaj za cepljenje pri Fr. Jagodiču v Slivnici. Predava povsod dež. vinarski inštruktor g. Fr. Štamberger.

V slovenjebistriškem in konjiškem okraju: 26. febr. ob 10. uri dop. pri posestniku Oslaku v Klokočevniku, 28. febr. ob 1. uri popol. pri pos. Pšeničniku v Grušojah, 2. marca ob 10. dop. pri Sočniku v Framu in 4. marca ob 11. dopoldne pri posestniku Gregorju Robiču v Privoli. Predava deželni vinarski inštruktor gosp. Franc Virant.

V mariborskem okraju predavanja o rezi 25. febr. ob 10. dopol. pri pos. Stifitu v Kršnici, 26. febr. ob 2. popoldne pri pos. Lippu v Hlapju, 28. febr. ob 10. dop. pri Haslu v Jareninskem vrhu, 4. marca ob 1. pop. pri Hauptmanu v Srednjem in 7. marca ob 10. dopol. pri dr. Bartu na Sladki gori. Predavanja o cepljenju: 6. aprila ob 8. dop. pri dež. vinogradu v Št. Ilju; 8. aprila ob 10. dopol. pri pos. Knuplešu v Metavi in 10. aprila dop. pri pos. Haslu v Jarenini. Predava dež. vinarski inštruktor gosp. Vincenc Wresner.

V ostalih okrajih so se predavanja že zvršila. Tudi v teh tukaj navedenih okrajih se je vršilo do sedaj precej predavanj.

— **Na Humu pri Ormožu** vršilo se je v nedeljo 16. t. m. kajlepo zborovanje. V šolskem poslopju prišlo je ob 3. uri pop. po večernicah nad 50 čebelarjev in prijateljev čebelarstva poslušat naznanjeno predavanje.

Najprvo je predaval g. Domicijan Serajnik, učitelj okolice Ormož in predsednik čebel. podružnice za orm. okraj o čebelarstvu sploh.

Njegov nad eno uro trajajoč govor obsegal je vse o čebeli in o čebelarstvu, kar je najpotrebnejše za vsakega čebelarja. Na panju je razlagal čebel. opravila, katera so najpotrebnejša v sedajnem času tako prepričevalno, da je celo najstarejše čebelarje pridobil za umetno čebelarstvo in so mu pritrdili, ker so nekateri slišali o namenu in pomenu premakljivega dela prvokrat in zvedeli tako šele kakšen je pravi dobiček pri čebelarstvu. Konečno se je priporočal pristop k čebel. podružnici, katera daje udom mnogo ugodnosti in izvrsten list „Slov. čebelar“ v nadaljni pouk.

Po tem predavanju je nastopil tuk. rojak gosp. Martin Sever, c. kr. višji poštni oficijal v pok. ter razlagal zgodovino pošte od nekdanj do sedaj, to za narodno gospodarstvo zelo potrebno upravo, in kako je zboljšati in tirjati ugodnosti, da nam da vlada poštno zvezo do najbolj oddaljenih pogorskih vasic.

Po tem obojem zelo poučnem in zanimivem predavanju izrekel je nadučitelj g. A. Porekar v imenu vseh, obema govornikom prisrčno zahvalo za njih trud ter prosil, naj bi se večkrat ljudstvu tako koristna predavanja prirejela, čemu so vsi navzoči pritrdjevali in obema predavateljema zaklicali 3kratni živijo! G.

— **Zanimiva novost iz trboveljske občine.** Kako Nemci povsod tam, kjer sklepajo kak kompromis s slovensko stranko, ta kompromis na

svojo korist in na škodo Slovencev izkoriščajo, dokaz sledeče okolnosti:

Okrožno sodišče razpošilja v kazenskih zadevah tako imenovane vprašalne pole glede obdolžencev. Na teh polah se nahaja cela vrsta vprašanj glede predživiljenja, slabih lastnosti predkazni itd. Vprašanja so pisana na eni strani v slovenskem, na drugi strani v nemškem jeziku. Občina trboveljska izpolnjuje te vprašalne pole na nemški strani ter rabi uradni pečat, ki se glasi: „Gemeindeamt Trifail Sektion Hrastrnigg“.

Gospod župan in narodni odborniki trboveljske občine, vam li ni mogoče vsaj toliko izposlovati, da občina tudi slovensko uraduje in da rabi bodisi samo slovenske ali pa, če že mora biti, le dvojezičen uradni pečat, ne pa samo nemški uradni pečat?

Glejte, da se ta madež odpravi. Nastopite kot možje in zahtevajte pri prihodnji odborovi seji, da se kaj takega ne sme več zgoditi in da se nemški uradni pečat za slovensko občino ne sme več rabiti.

Iz Šmartna ob Paki. Zaročila sta se g. Marija Bizjak, c. kr. poštarica, z gosp. Josipom Kodretom po domače Forštarnjem, živinozdravnikom. Bilo srečno!

— **Cene živine v Gradcu,** 20. febr. Prignanih je bilo na sejm 1260 glav. Plačevalo se je za 50 kilogr. žive teže: pitani voli 37—41 K (izjemno 42 K), napol pitani voli 34—36 K, suhi voli 29—32 K, pitane krave 27—32 K, napol pitane krave 22—26, suhe krave 15—21, biki 26—34 K. Tuje kupci so kupili 617 glav. Cene za pitane vole stalne.

Kranjsko.

— **Na krivo pot** je zašel „Sokol“ v Kranju s tem, da je na izrednem občnem zboru sklenil izstopiti iz „Slovenske Sokolske Zveze“ dokler ji bo načelnik dr. Vl. Ravnihar. Da stoji to v zvezi s kandidaturom dr. Ravniharja v deželni zbor, je brez dvoma, zato je ta sklep, to se lahko reče, izraz političnega strankarstva ter bode imel lahko še jako žalostne posledice za slovensko sokolstvo, to tem bolj, ker hoče kranjski „Sokol“ naj bi se ta sklep prijavil potom „Vseslovenske Sokolske Zveze“ vsem „Sokolskim Zvezam“. Hočete morda, da naj se vsi slovanski „Sokoli“ zgledujejo nad vašo politično nezrelostjo, kateri treba pripisovati podobne resolucije? Postojte in pomislite, ne prenažite se gospoda, ker škode, ki bi navstale iz tega narodni stvari bomo morali nositi vsi in še posebno mi ob meji!

— **Razgnali so v Beli Krajini, v Dragdtušu in v Gradcu napredni kmetje klerikalna shoda za Šukljeta.** Na obema shodoma je hotel govoriti znani dr. Lampe, urednik „Slovenca“. Lampe se sedaj v „Slovencu“ grozno razburja nad temi „razbojnikmi“. Kako pa se obnašajo klerikalci na shodih pod vodstvom duhovništva? Saj „Slovenec“ v isti številki odobrava surovosti svojih pristašev v Vel. Laščah. Hinavstvo!

— **V Kamniku** je imela zadnje soboto narodno-napredna stranka zelo dobro obiskan shod. Dr. Vilfan je na shodu obljubil med drugim, da se bo potegoval tudi za cesto Kamnik-Luče in železnico Kamnik-Polzela. Proti Vilfanu kandidira klerikalno-nemškutarski okr. glavar radovljiški Detela. 28. febr. bo tedaj v tem okraju zanimiva volilna borba.

— **V Kočevju** je kupila „Kmečka posojilnica“ na Glavnem trgu Pečetovo hišo za 80.000 K. Ta nakup je kočevske Nemce sila razburil.

Primorsko.

— 4350 kron čistega dobička za družbo sv. Cirila in Metoda za Istro je dal sijajni ples v Opatiji dne 15. t. m. v prostorih hotela Bristol. Vsa čast tej požrtvovalnosti!

Društvene vesti.

— P. n. član „Celjskega godbenega društva“ opozarjamo še enkrat na izredni občni zbor, ki se vrši v torek, 25. sušca t. l. ob 8. uri zvečer v „Čitalnici“. Zaradi izredne važnosti želeli je, da se ga vsi člani udeležijo, kajti če se točke vsporeda razmeram primerno in ugodno rešijo, zgodi se s tem velik, za nas prijeten preobrat, ki bi imel največ pomena za reorganizacijo našega društvenega socijalnega in družabnega življenja in bi to tudi ugodno vplivalo na razvoj drugih društev.

— Čitalnica v Šmarju pri Jelšah priredi v nedeljo, dne 1. marca 1908 veselico v prostorih g. Ivana Habjana. A. Koncert. B. Gledališko predstavo: „Raztresenca“. Veseloigra v enem dejanju. K. pl. Kotzebue - M. Govekar. Č. Prosta zabava in ples. Svira šmarska godba. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži po 1 krono, stojišča 30 vin. K mnogobrojni udeležbi vabi najljubše odbor.

— Narodna čitalnica v Gornjem gradu priredi dne 2. marca t. l. ob 8. uri zvečer predpustno maškarado v društveni dvorani. Vstop je dovoljen samo vabljenim in po njih vpeljanim. Vstopnina za osebo 1 K. K obilni udeležbi vabi odbor.

OYES

(„Willkomm“)

Ta težki oves
obrodi v vsaki
zemlji in naj-
prej dozori.
Zraste visoko
in daje dobro
slamo za krmo
na njivi pa se
ne vleže. Ker
se ta oves na
redko seje za-
dostuje 60 kil
za eno oralo.
Podpisano

oskrbnništvo pošilja 25 kil za K. 50 kil za 17 K. 100 kil za 32 K z vrečo vred. Vzorce po 5 kil s pošto franko proti 3-20 K predplačilu.

Oskrbništvo graščine Golič pri Konjicah (Gonobitz) Štajersko.

111 4-3

Trgovski učenec

iz poštene hiše se takoj sprejme v trgovino mešanega blaga na deželi. — Ponudbe na ime: Ivan Traun, Ptujeka gora pri Ptuj. 133 3-1

Naprodaj

je malo posestvo 10 minut od železniške postaje in 10 minut od farne cerkve; hiša je v dobrem stanu in s slamo krita gospodarska poslopja s svinjskim in živinskim hlevom in en nov kozolec za krmo, zemljišče v prvem razredu, vrt in velik sadonosnik. Posestvo ugodno za kakega penzionista ali rokodelca, ker je blizu zidane ceste. Cena je jako nizka, devetsto goldinarjev. Dopisnice se naj pošiljajo na naslov: 126 3-3

Janez Nunčič
pošta POLJČANE (kolodvor).

Na prodaj je lepa težka pincegauska čez pol časa breja, šest in pol leta stara kobila.

Naslov pove upravništvo
„Domovine“. 125 3-3

SUKNA

in modno blago
za obleke pri-
poroča firma

K. Rocian

tovarnica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.

Tyurniške cene. { Vzorce franko.

Radi preselitve

prodajam svojo bogato zalogo raznih črevljev po globoko znižanih cenah. Naročila po meri izvršim v teku 24. ur.

Spoštovanjem 131 3-1
Štefan Strašek, črevljarski mojster
Celje, graška cesta.

Trgovski učenec

iz poštene hiše in dobrimi šolskimi spričevali se takoj sprejme v trgovini pri

JANEZU LÖSCHNIGGU v
Šmarju pri Jelšah. 128 3-2

Kupujte narodni kolek!

V deželne deske vknjiženo 132 1

veleposestvo

Prebold pri Št. Pavlu v Savinski dolini

daje v najem okolo 100 oralov travnikov, 25 oralov njiv in 10 oralov v najboljšem obrodku stoječih hmeljišč, bogat fundus instruktus, velike zaloge krme z obsežnimi hlevi in prostornim stanovanjem za dobo 10 do 15 let. — Najemnina po dogovoru. — Zahteva se kavcijo v znesku enoletne najemnine ali pa zadostno zemljeknjižno zavarovanje, kakor tudi odkup fundus instruktus-a.

Ponudbe naj se pošiljajo Oskrbništvu v Schachenturnu pošta Radgona.

Savinski liker

preiskan in
preizkušen
na ces. kr.
poljedelj-
skem pre-
izkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER žalec v Savinski dolini, Štajersko.

13 130-20

Nova vinska postava

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

v obliki plakata
dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Galošne,

prave ruske, s znamko
PROVODNIK priporoča

„ZVEZDA“

P. Kostič v Celju.

Karol Vanič ✿ Celje ✿ Narodni dom

Velika trgovina manufakturnega blaga. :: Zaloga modnega in črnega sukna, svile in perila.

Velika izber najnovejšega blaga za ženine in neveste. Specijaliteta „Lilijsko platno“. Najnižje cene.

54 6